MINISTERUL MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENŢIA DE MEDIU

МИНИСТЕРСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

MD-2005 mun. Chişinău, str. Albişoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@am.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA IANUARIE ANUL 2023

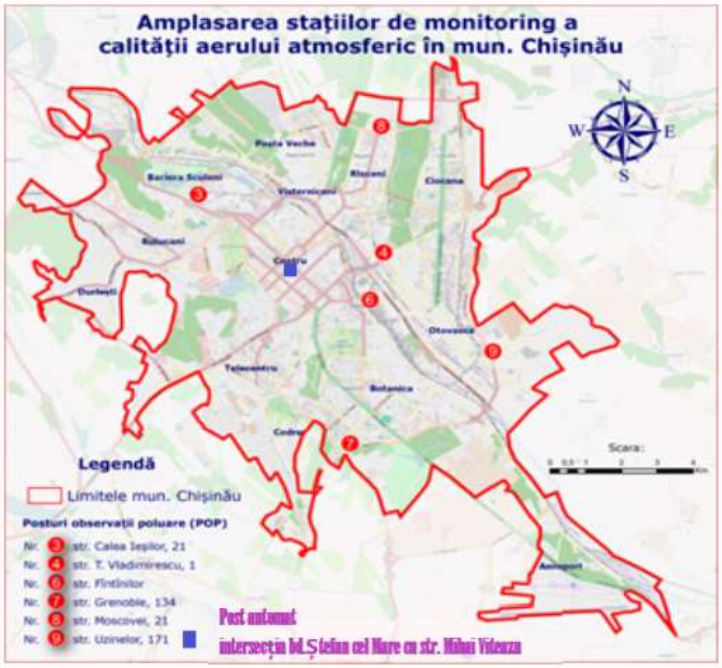
Laboratorul de Referinţă de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului - apa de suprafaţă, aer, sol și radioactivitatea mediului pe teritoriul Republicii Moldova. Buletinul Lunar privind informaţia referitoare la calitatea mediului ambiant este transmis conform *schemei de difuzare* întocmite pentru anul 2023 către autorităţile statului și instituţiile abilitate cu funcţii de luare a deciziilor, de asemenea este amplasat pentru vizualizare pe pagina web a Agenției de Mediu http://www.am.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influenţa condiţiilor meteorologice

În luna ianuarie, anul 2023 calitatea aerului a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chişinău.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 6 posturi staţionare de observaţii: *nr. 3 - str. Calea Ieşilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîşcani) şi nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA (Concentraţia Maximă Admisibilă):

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna ianuarie, 2023

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoa-rea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Numărul de depăşiri ale CMA$_{mm}$	Valoarea maximă
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	17	1,7	24.01	-	*0,085*	43	1,5
Monoxid de azot (NO)	*0,06*	10	2,2	02.01	-	*0,40*	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	*0,003*	8	2,0	19.01	-	*0,01*	5	1,3
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	3	1,2	11.01	-	*0,035*	-	-

Staţia automată de tip trafic

În mun. Chișinău, în *intersecția bd. Ștefan cel Mare și Sfânt* cu *str. Mihai Viteazul* a fost instalată prima *stație automată* de monitorizare a calității aerului *în regim online* din Republica Moldova, donată prin intermediul GIZ, de către Guvernul German. Stația monitorizează calitatea aerului influențată de emisiile provenite de la traficul auto și este prima stație de monitorizare a calității aerului din Moldova care îndeplinește cerințele UE.

În cadrul stației pe parcursul lunii ianuarie au fost monitorizați următorii parametri: *particulele în suspensie (praf) - PM10, dioxidul de sulf, ozonul, monoxidul de carbon și dioxidul de azot.*

Calitatea aerului atmosferic monitorizat la staţia automată de tip trafic în luna ianuarie, 2023

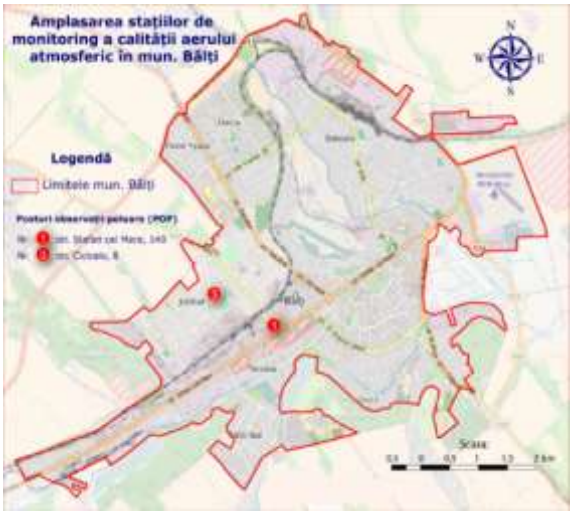
Poluantul monitorizat	Cea mai mare valoare zilnică şi data înregistrării		Numărul de zile cu depăşiri ale valorilor limită	*Valoarea limită**	
Particule în suspensie PM10 (***media***/24 ore) - µg/m³	106	02.01	4	24 ore	50 µg/m³
				1 an calendaristic	40 µg/m³
Dioxid de sulf (SO_2) (***media***/24 ore) - µg/m³	4	01.01 02.01	-	1 oră	350 µg/m³
				24 ore	125 µg/m³
Ozon (O_3) (***maxima zilnică*** dintre mediile pe 8 ore) - µg/m³	62	17.01	-	Valoarea maximă zilnică a mediei pe 8 ore	120 µg/m³
Monoxid de carbon (CO) (***maxima zilnică*** dintre mediile pe 8 ore) - mg/m³	3	03.01	-	Valoarea maximă zilnică a mediei pe 8 ore	10 mg/m³
Dioxid de azot (NO_2) (***medie***/1 oră) - µg/m³	140	02.01	-	1 oră	200 µg/m³
				1 an calendaristic	40 µg/m³

******valorile limită sunt stabilite conform Directivei 2008/50/CE, privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa.*

Municipiul Bălți.

Investigații asupra calității aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 6 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfați solubili, dioxid de azot, fenol și aldehidă formică)* la 2 posturi staționare de observații - *nr. 1* din *str. Ștefan cel Mare,140* și *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

În rezultatul investigațiilor de laborator s-au constatat următoarele depășiri ale CMA:

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna ianuarie, 2023

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Numărul de depăşiri ale CMA_{mm}	Valoarea maximă
Suspensii solide	*0,15*	9	1,7	02.01	-	*0,5*	1	1,2
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	24	2,4	05.01	1,8	*0,085*	35	2,0
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	15	1,5	03.01	-	*0,035*	-	-

Pe parcursul lunii ianuarie, conform estimării stării climatice s-a constatat, că *factorii meteorologici* (vîntul slab din orele nocturne şi ale dimineţii, influenţa sectorului cald, prezenţa inversiunii termice de la sol şi lipsa precipitaţiilor) timp de 7 zile în mun. Chişinău şi 10 zile în mun. Bălţi au dus la *acumularea* poluanţilor în aer. De asemenea, la înrăutăţirea situaţiei ecologice a contribuit şi ceaţa atestată timp de 9 zile în mun. Chişinău şi 2 zile în mun. Bălţi.

Cele mai înalte valori ale *concentraţiei medii zilnice* a înregistrat *monoxidul de azot* în mun. Chişinău pe data de 02 ianuarie şi *dioxidul de azot* pe data de 05 ianuarie în mun. Bălţi.

Evaluarea lunară denotă, că poluarea aerului atmosferic în municipiile monitorizate s-a manifestat la un nivel ***înalt.***

Cea mai mare *frecvenţă* a depăşirilor CMA_{mm} *privind separat nocivele* a marcat *dioxidul de azot* în mun. Chişinău la postul de observaţii nr. 6, iar în mun. Bălţi - la postul nr.1.

În luna ianuarie, 2023, comparativ cu luna decembrie, 2022 nivelul poluării aerului s-a *micşorat* în mun. Chişinău şi s-a *majorat* nesemnificativ în mun. Bălţi.

Conform datelor multianuale, cea mai mare frecvenţă a *condiţiilor meteorologice nefavorabile* pentru dispersia poluanţilor din aerul atmosferic pe teritoriul ţării este posibilă în prima decadă a lunii martie.

Nivelul radioactivităţii mediului

În luna ianuarie a anului 2023 pe teritoriul republicii s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama* în *regim manual* de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00} la 7 staţii (Soroca, Făleşti, Cornești, Bravicea, Bălţata, Leova, Comrat,). De asemenea la 5 staţii (Briceni, Bălţi, Chişinău, Cahul, Ştefan Vodă) s-au efectuat observaţii asupra parametrului dat şi în *regim continuu*, cu detectoarele MIRA.

Detector de tip MIRA

Conform datelor colectate la Punctele de monitoring radiologic amplasate la staţii meteorologice de pe teritoriul Republicii Moldova, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei - gama* au variat:

- ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti) în limitele: minima 0,10 µSv/h (st. Soroca), maxima 0,16 µSv/h (st. Briceni);
- ***în Centru*** (staţiile Cornești, Bravicea, Bălţata, Chişinău) în limitele: minima 0,10 µSv/h (st. Chişinău), maxima 0,16 µSv/h (st. Chişinău);
- ***la Sud*** (staţiile Ştefan Vodă, Leova, Comrat, Cahul) în limitele: minima 0,09 µSv/h (st. Leova), maxima 0,18 µSv/h (st. Cahul).

La staţia meteorologică Chişinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 0,10 – 0,16 µSv/h.

Notă: Limita de avertizare – 0,25 µSv/h (microSievert/h) în conformitate cu normele fundamentale nr. 06.5.3.3.4 din 27.02.2001 de radioprotecţie. Cerinţe şi reguli igienice NFRP - 2000 (Normele Fundamentale de Radioprotecţie) stabilite de **Ministerul Sănătăţii.**

Pentru determinarea *radionuclizilor telurici* şi *tehnogeni* în componentele mediului s-au analizat probele de aerosoli atmosferici, depuneri atmosferice, cît şi probele de sol necultivat colectate de pe teritoriul republicii, concentraţiile radionuclizilor tehnogeni atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

Pe parcursul lunii ianuarie a anului 2023 monitorizarea hidrochimică a apei s-a exercitat în 16 probe colectate din secţiunile de control a 8 rîuri şi 2 lacuri de acumulare:

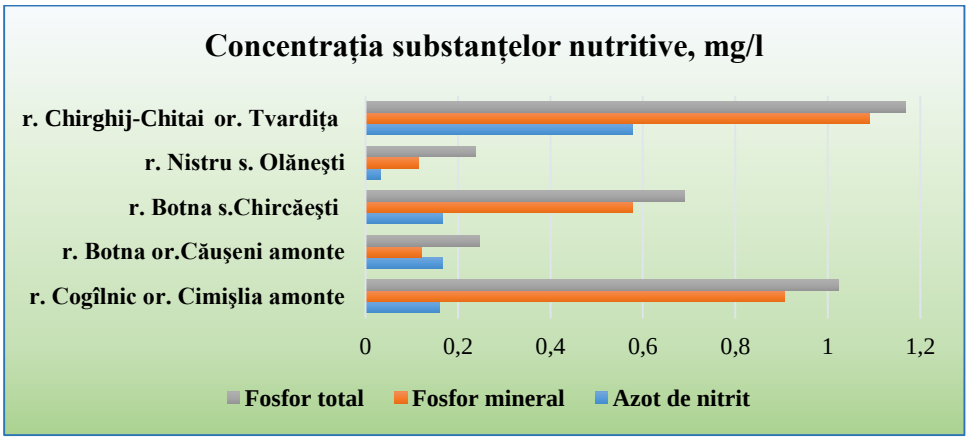
r. Nistru – s. Naslavcea, s. Cosăuţi, or. Rezina (*LA Dubăsari*), or. Dubăsari (*LA Dubăsari*), or. Vadul lui Vodă, s. Olăneşti;
r. Botna - or. Căuşeni amonte, s. Chircăeşti;

fl. Dunărea – s. Giurgiuleşti;
r. Chirghij-Chitai - or. Tvardiţa, aval;

r. Prut - or. Lipcani, or. Costeşti (*LA Costeşti*), s. Branişte, or. Ungheni amonte, s. Valea Mare şi s. Giurgiuleşti;
r. Varşava - s. Valea Mare;

r. Cogîlnic - or. Hînceşti amonte şi or. Cimişlia amonte.

În cadrul Laboratorului pentru Calitatea Apei s-au efectuat analize pentru determinarea a 31 indicatori fizico-chimici: regimului de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc. Ca rezultat al investigaţiilor de laborator efectuate pe parcursul lunii ianuarie au fost identificate concentraţii mai înalte pentru: CBO_5 în apa r. Botna – amonte de or. Căuşeni (5,5 mgO/l); CCO_{Cr} în apa r. Botna (22,2 – 15,0 mgO/l) şi Chirghij-Chitai (20,2 mgO/l); pentru *azotul de amoniu* în r. Prut – or. Lipcani (0,78 mg/l) şi r. Chirghij-Chitai (0,49 mg/l). De asemenea în rîurile Nistru, Cogîlnic, Botna şi Chirghij-Chitai au fost înregistrate concentraţii mai înalte pentru *azotul de nitrit, fosforul mineral* şi *total*. Privind conţinutul *fierului total* în probele de apă analizate se observă o tendinţă ascendentă de la Nordul spre Sudul ţării a valorilor înregistrate.

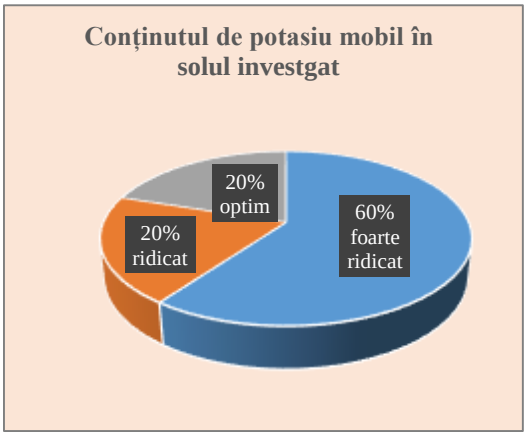
Calitatea solului

Pe parcursul lunii ianuarie, anul 2023 Laboratorul pentru Calitatea Solului şi-a continuat activitatea axată pe problemele monitorizării calităţii solului conform programului de activitate aprobat pentru anul de referință.

În laborator au fost efectuate analize de determinare *a* ***fosforului total*** și ***potasiului mobil*** în probele de sol de pe cîmpurile agricole ale s. Chiperceni, r-nul Orhei și s. Mereşeni r-nul Hînceşti.

Aprecierea stării de aprovizionare a solului cu *potasiu mobil* în solurile investigate, determinat după metoda Macighin, s-a caracterizat printr-un conţinut *optim* (233 - 279 mgK_2O/kg) în 20% din numărul total de probe analizate, *ridicat* (316 - 378 mgK_2O/kg) în 20% și *foarte ridicat* (402 – 766 mgK_2O/kg) în 60%.

Conţinutul *fosforului total* în sol a variat de la 4628 mg P_2O_5/kg pînă la 6476 mg P_2O_5/kg.

Cu respect,

Director **Gavril GÎLCĂ**

Ex: Șef LRM M. Lungu
Tel: 022 820 747